

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีลำดับขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

#### ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามอายุ สถานภาพ ในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

#### สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 แตกต่างกันโดยจำแนกตามอายุ สถานภาพ ในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

#### วิธีการดำเนินการวิจัย

##### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

##### 1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2551 มีจำนวนผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 231 คน ครูสายผู้สอน จำนวน 1,966 คน รวมประชากรทั้งหมด จำนวน 2,197 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3, 2551ข, หน้า 5)

##### 2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 340 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 68 คนและครูผู้สอน จำนวน 272 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane) ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (สุวรรีย์ ศิริโภคภิรมย์, 2546, หน้า 243 - 244)

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิด(closed form) ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบสำรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตามกรอบแนวคิดของเจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (2541, หน้า 85) คือ 1) ปัจจัยภายในสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้เรียนและปัจจัยด้านทรัพยากร 2) ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านหน่วยงานบังคับบัญชา ปัจจัยด้านผู้ปกครอง และปัจจัยด้านองค์กรที่เกี่ยวข้อง

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และการหาค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบ่งเป็นรายด้านและรายปัจจัย นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยใช้การทดสอบที (t-test) เกี่ยวกับสถานภาพในการปฏิบัติงาน และวุฒิการศึกษาการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) โดยการทดสอบเอฟ (F-test) เกี่ยวกับอายุและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ถ้ามีความแตกต่างกันทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

## สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

### ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37.65 รองลงมามีอายุต่ำกว่า 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.53 สถานภาพในการปฏิบัติงานเป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 80.00 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60.00 และมีประสบการณ์สถานภาพในการปฏิบัติงาน มากกว่า 15 ปีขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.41 รองลงมามีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.06

### ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

1. ปัจจัยด้านผู้บริหารพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายการ ก็พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ มุ่งส่งเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ได้บังคับบัญชาขณะปฏิบัติงานร่วมกันและผู้บริหารโรงเรียนกำกับดูแลในการดำเนินงานของโรงเรียนให้สำเร็จลุล่วงในภารกิจที่ต้องปฏิบัติตามแผนงาน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์และโปร่งใส

2. ปัจจัยด้านครูผู้สอนพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายการพบว่าส่วนใหญ่มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา อุทิศตนในการพัฒนาผู้เรียน และจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายคือ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

3. ปัจจัยด้านผู้เรียนพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายการพบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และรักการค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายคือ มีความสนใจและตั้งใจสม่ำเสมอ

4. ปัจจัยด้านทรัพยากรพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายการก็พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ มีอาคารประกอบการเรียนการสอนใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ มีห้องเรียนเพียงพอ

และมีครูผู้จัดทำสำหรับการจัดการเรียนการสอนอย่างทันสมัย ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายคือ มีความพร้อมและความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์

5. ปัจจัยด้านหน่วยงานบังคับบัญชาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายการพบว่าส่วนใหญ่มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ มีนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคม ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายคือการกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาที่เป็นรูปธรรม

6. ปัจจัยด้านองค์กรที่เกี่ยวข้องพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายการก็พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ มีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาและสนับสนุนทรัพยากร ทางการศึกษา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายคือ การร่วมเสนอความคิดเห็นในการบริหารการศึกษา

7. ปัจจัยด้านผู้ปกครองพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายการก็พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ ร่วมประชุม/เสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน สนับสนุนแหล่งเรียนรู้ และสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายคือ ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้เรียน

8. สรุปปัจจัยภายในสถานศึกษาและปัจจัยภายนอกสถานศึกษาในภาพรวมมีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ระดับ เมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายด้านพบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน โดยรายการที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เรียงลำดับได้ ดังนี้ ด้านทรัพยากร มากที่สุด รองลงมาเป็น ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านหน่วยงานบังคับบัญชา ปัจจัยด้านองค์กรที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านผู้ปกครอง ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3**

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในภาพรวมจำแนกตามอายุสถานภาพในการปฏิบัติงานและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพบว่า ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามวุฒิการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

## อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

**ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3**

ปัจจัยภายในสถานศึกษาและปัจจัยภายนอกสถานศึกษาในภาพรวมมีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายด้านพบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยด้านทรัพยากรเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนและผู้สอน สถานศึกษาที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากรทั้งทาง ด้านคุณภาพ ความเพียงพอ ความเหมาะสมจะมีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานคือจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาล่าเรียน ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ผู้เรียนจะมีความสุขกับการเรียน ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ดังนั้นปัจจัยด้านทรัพยากรจึงเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเจ็จันท์ จงสถิตอยู่ (2541, หน้า 46) ได้กล่าวถึงความสำคัญปัจจัยด้านทรัพยากร คือ ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษามีความสำคัญต่อ การขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้ง ผลการวิจัยสามารถสรุปแยกประเด็นได้ดังนี้

### 1. ปัจจัยภายในสถานศึกษา

1.1 ปัจจัยด้านผู้บริหารในภาพรวมมีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายการก็พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากทุกรายการ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าพฤติกรรมและความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทพร้อมกับความรู้ ความคิดและเทคโนโลยีใหม่ๆ ด้านวิชาการมาสู่การปฏิบัติในโรงเรียน มีความเชื่อมั่นในการแสดงออกทั้งด้านความคิดและพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความกล้าอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมในการแสดงออกโดยการเปิดเผยข้อมูลต่างๆ ของโรงเรียนและกล้าตัดสินใจสร้างความศรัทธาในทุกระดับเพื่อให้เกิดแก่ตนเองและโรงเรียน ทำให้การพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่องและได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและองค์การหน่วยงานต่างๆ มุ่งเน้นการพัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และเป็นการเรียนรู้ที่ถาวรซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิรัช สงวนวงศ์วาน (2546, หน้า 2 - 3) ได้กล่าวถึง

ปัจจัยด้านผู้บริหารไว้ว่าผู้บริหารเป็น ผู้ที่ขับเคลื่อนองค์การให้ไปสู่ความสำเร็จโดยต้องเป็น ผู้วางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้

1.2 ปัจจัยด้านครูในภาพรวมมีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายการพบว่าส่วนใหญ่มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าปัจจุบันครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอมีความรู้ ความเข้าใจในเป้าหมายการจัดการศึกษาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน มีความรู้และประสบการณ์ตรงตามงานที่กำหนดและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบ มีคุณธรรมและประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี พัฒนานวัตกรรม จัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา อุทิศตนและเวลาในการพัฒนาผู้เรียนและสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดผลถาวรแก่ศิษย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของราชันย์ บุญธิมา (2542,บทคัดย่อ) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน ด้านครูผู้สอนได้เสนอไว้ว่าคุณลักษณะของครูส่วนใหญ่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความศรัทธาในอาชีพครู มีความเสียสละ กระตือรือร้นและอุทิศเวลาให้แก่นักเรียน และโรงเรียน เตรียมการสอน จัดทำแผนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม คิดเป็น ทำเป็น และรู้จักแก้ปัญหาเป็น เอาใจใส่ดูแลนักเรียน ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียน ร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และการผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน ให้การนิเทศกันเอง นำผลการเรียนมาพัฒนาการเรียนการสอนและสอนซ่อมเสริม

1.3 ปัจจัยด้านผู้เรียนในภาพรวมมีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายการพบว่ามีเกณฑ์อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบของนักเรียน และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิต นอกจากนี้คุณภาพของนักเรียนยังเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพของสถานศึกษาว่าจัดการศึกษาได้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ดังนั้นปัจจัยด้านผู้เรียนจึงมีความสำคัญและมีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุวัฒนา พรหมศิริ (2546, หน้า 54) ได้กล่าวถึงความสำคัญปัจจัยด้านผู้เรียนไว้ว่าพฤติกรรมของผู้เรียน คือ การปฏิบัติตนของผู้เรียนในขณะที่เป็นนักเรียน นักศึกษา เช่น ประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบของสถานศึกษาสนใจ และตั้งใจเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1.4 ปัจจัยด้านทรัพยากรในภาพรวมมีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 อยู่ในระดับมากที่สุด

และเมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายการก็พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าความพร้อมและความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ซึ่งจะมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยพิจารณาในด้านคุณภาพ ความเพียงพอและความเหมาะสม อาคารสถานที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนและผู้สอน สถานศึกษาที่มีความพร้อมในเรื่องนี้จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี ถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาล่าเรียน ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ผู้เรียนจะมีความสุขกับการเรียน ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ดังที่ศูนย์ประสานงานและราชันย์บุญธิมา ได้กล่าวถึง ปัจจัยด้านทรัพยากร ว่าเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับเจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (2541, หน้า 46) ได้กล่าวถึงสำคัญปัจจัยด้านทรัพยากร คือ ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษามีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

## 2. ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา

2.1 ปัจจัยด้านหน่วยงานบังคับบัญชาในภาพรวมมีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายการพบว่าส่วนใหญ่มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าปัจจัยด้านหน่วยงานบังคับบัญชาเป็นหน่วยงานที่สำคัญและมีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะนโยบายหน่วยงานบังคับบัญชาเปรียบเสมือนหนึ่งคัมภีร์หรือเข็มทิศและทางเสื่อที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติจะต้องยึดถือปฏิบัติตาม นโยบายจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนการใช้อำนาจของผู้บริหารให้เป็นไปโดยถูกต้อง มีเหตุผลและมีความยุติธรรม อันจะนำมาซึ่งความร่วมมือและขวัญกำลังใจของบุคคลในหน่วยงาน นโยบายเป็นเครื่องมือในการควบคุม กำกับและติดตามงานของผู้บริหาร ดังนั้นการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาการศึกษาต้องชัดเจนและเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์ (2545, หน้า 1) ได้กล่าวถึงการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของหน่วยงานบังคับบัญชา เช่นกระทรวงศึกษาธิการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานบังคับบัญชาที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานจะต้องมีนโยบายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมสามารถนำไปปฏิบัติได้ เช่นเดียวกับ เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (2541, หน้า 48) ได้กล่าวถึงการกำหนดนโยบายซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ ดังนั้นต้องมีความชัดเจนของนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ เพื่อให้ฝ่ายที่นำนโยบายไปปฏิบัติหรือฝ่ายบริหารบิดเบือนได้ยาก

2.2 ปัจจัยด้านผู้ปกครองในภาพรวมมีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก

และเมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายการก็พบว่ามีเกณฑ์อยู่ในระดับมากทุกรายการ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าผู้ปกครองถือเป็นครูคนแรกในการสอนเด็กเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐานในการดำรงชีวิต รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ การไปร่วมประชุมที่โรงเรียน ร่วมเป็นกรรมการของโรงเรียน เป็นวิทยากร เป็นสมาชิกของสมาคมผู้ปกครอง และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา การที่ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาในมาตรา 8 (2) ไว้ว่า การจัดการศึกษาให้สังคมมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาโดยในมาตรา 8 (6) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ดังนั้นสังคมและชุมชนจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาช่วยทำให้สถานศึกษามีความมั่นคง ความเจริญก้าวหน้าและสามารถจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ปัจจัยด้านองค์กรที่เกี่ยวข้องในภาพรวมมีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละรายการก็พบว่ามีเกณฑ์อยู่ในระดับมากทุกรายการ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าปัจจัยการจัดการศึกษาจะสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือกับทุกฝ่ายนับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการและการแก้ไขปัญหาการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชน และเป็นโรงเรียนของชุมชนอย่างแท้จริง ดังที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา(2549, หน้า 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญด้านปัจจัยขององค์กรที่เกี่ยวข้องคือสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตร และแผนพัฒนาการศึกษาหรือธรรมนูญของสถานศึกษา สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในด้านการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่างๆ เพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาของชุมชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2549, หน้า 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญด้านปัจจัยขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือธรรมนูญของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระตามหลักสูตรของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความต้องการของสังคมและชุมชน เป็นศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง ให้การสนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและ

ประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

**การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3**

มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในภาพรวมจำแนกตามอายุพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีทิพย์ ลดาวัลย์ (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จใน การบริหารสถานศึกษากรณีศึกษาวิทยาลัยพัฒนชนการพระเชตุพน พบว่า 1) ปัจจัยในการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของสถานศึกษาในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในภาพรวมจำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงานพบว่า กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนกับกลุ่มครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของสุวัฒนา พรหมศิริ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรมศิลปากรอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาจำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงานภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในภาพรวมจำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีกับกลุ่มมีวุฒิสองกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของธนวิน ทองแพง (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนเอกชนคาทอลิกพบว่าวุฒิการศึกษามีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นได้นำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและหน้าที่ของตนเอง จึงมองปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการศึกษาที่ต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในภาพรวมจำแนกตามประสบการณ์

ในการปฏิบัติงานพบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัฒนา พรหมศิริ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรมศิลปากรอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมแตกต่างกัน

### ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

#### 1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. เขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับสถานศึกษาควรมีผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ทุกประเด็นไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นและบังเกิดผลดีต่อเด็กและทางราชการต่อไป

2. สถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติควรนำผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ทุกประเด็นไปเป็นข้อมูลไปวางแผนปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป ดังนี้คือ

2.1 ปัจจัยด้านผู้บริหาร สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านความซื่อสัตย์ โปร่งใส และสื่อสารได้ชัดเจนตรงกับความเป็นจริง ตลอดจนการชี้แจงสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานตามนโยบายอย่างชัดเจน ไปวางแผนปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2.2 ปัจจัยด้านครูผู้สอน สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การพัฒนานวัตกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดการเรียนการสอนตลอดจนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดผลถาวรแก่ศิษย์ไปวางแผนปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบังเกิดผลดีต่อเด็กต่อไป

2.3 ปัจจัยด้านผู้เรียน สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านผู้เรียนมีความสนใจและตั้งใจสม่ำเสมอ ยินดีรับฟังข้อบกพร่องและพร้อมที่จะปรับปรุง

แก้ไข และการรื้อการค้นคว้า หากความรู้ด้วยตนเอง ไปวางแผนปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและบังเกิดผลดีต่อเด็กต่อไป

24 ปัจจัยด้านทรัพยากร สถานศึกษาควรมีผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านมีความพร้อมความเพียงพอและอย่างทันสมัยของวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งอาคารเรียน ควรใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ไปวางแผนปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบังเกิดผลดีต่อเด็กต่อไป

25 ปัจจัยด้านหน่วยงานบังคับบัญชา สถานศึกษาควรมีผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนาและนโยบายการศึกษาที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และมีการประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นระบบ ไปวางแผนปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบังเกิดผลดีต่อเด็กต่อไป

26 ปัจจัยด้านผู้ปกครอง สถานศึกษาควรมีผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาและด้านการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา ไปวางแผนปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบังเกิดผลดีต่อเด็กต่อไป

27 ปัจจัยด้านองค์กรที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาควรมีผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านให้ทุนสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้เรียน และให้ความร่วมมือช่วยเหลือพัฒนา งานบริหารของโรงเรียน โดยโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

## 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ ทั้ง 3 เขต โดยใช้เครื่องมือในการศึกษาที่แตกต่างจากการวิจัยนี้ อาจเป็นเครื่องมือตามแนวคิดของนักการศึกษาอื่น เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัย อาจได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งขึ้น

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ ทั้ง 3 เขต ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบและเป็นการยืนยันผลการวิจัยเรื่องนี้ได้